

Tillämpning av principer för aktieägarengagemang 2019



Innehåll

| | |
|--|------|
| Principer för aktieägarengagemang..... | 3 |
| Så arbetar vi med ägarfrågor..... | 4 |
| Resultat - påverkan under året..... | 5-7 |
| Röstning på bolagsstämmor..... | 8-10 |

Principer för aktieägarengagemang

Swedbank Robur Fonder AB (Swedbank Robur) har antagit principer för aktieägarengagemang¹ (tidigare ägarpolicy). Enligt lagen om värdepappersfonder ska Swedbank Robur varje år redogöra för hur principerna har tillämpats. Denna rapport beskriver hur Swedbank Roburs principer för aktieägarengagemang har tillämpats under år 2019.

Antagit uppdaterade Principer för aktieägarengagemang anpassade till Aktieägardirektiv

Swedbank Roburs principer för aktieägarengagemang omfattar samtliga fonders direktinvesteringar i aktier och finns publicerade på vår webbplats. Utgångspunkten för våra principer för aktieägarengagemang är vår syn på god bolagsstyrning i svenska börsnoterade aktiebolag. När vi utövar en aktiv ägarroll i andra bolag, till exempel i bolag som handlas på handelsplattformar eller utländska bolag, följs principerna i möjligaste utsträckning.

Aktieägarengagemang är aktieägarnas påverkan på och kontroll av bolagets styrelse och bolagsledning. Vårt

aktieägarengagemang sker i första hand inför och på bolagsstämmor, inklusive deltagande i valberedningar, genom löpande dialog med styrelse och bolagsledning samt, när vi bedömer det som lämpligt, genom samverkan med övriga aktieägare.

Bolagsstämman är bolagets högsta beslutande organ och det är därför viktigt att Swedbank Robur deltar på bolagsstämmor och utövar rösträtten för fondernas aktieinnehav. Om det kan anses vara av mindre betydelse för fondandelsägarna, till exempel om aktieinnehavet är obetydligt i relation till övriga aktieägares innehav eller det endast utgör en liten del av fondernas portföljvärde, kan vi göra undantag.

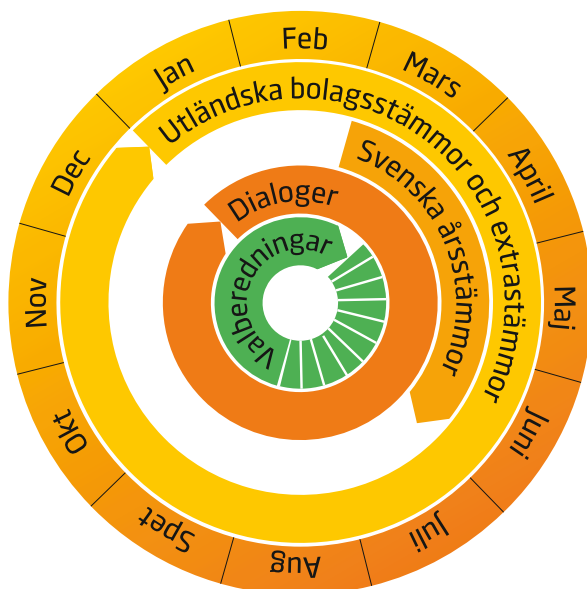
Swedbank Robur anser att det är väsentligt att vår syn på ägarfrågor kommuniceras till fondandelsägarna och andra intressenter på kapitalmarknaden. På vår webbplats finns även ställningstaganden i viktiga ägarfrågor.



1) Namnbytet är en följd av införandet av EU:s uppdaterade aktieägarriktlinjer, som infördes i svensk lagstiftning i juni 2019, och den uppdatering som skett med anledning av detta av Fondbolagens Förenings riktlinjer för fondbolagens aktieägarengagemang.

Så arbetar vi med ägarfrågor

Flertalet svenska bolag har kalenderår som räkenskapsår vilket innebär att årsstämmosäsongen till stor del är koncentrerad från mitten av mars till och med maj. Arbetet i valberedningarna sker huvudsakligen under perioden september till och med mars. I utländska bolag är stämmosäsongen mer utspridd över året då fler bolag har brutna räkenskapsår. Dialoger med bolagens styrelser och ledningar i ägarstyrnings- och hållbarhetsfrågor förs löpande under året.



Vi följer och övervakar fondernas aktieinnehav. Det sker till exempel genom analys och screening av finansiell- och hållbarhetsrapportering, kallelsematerial till bolagsstämmor, pressmeddelanden, uppföljning av medias rapportering och i en löpande dialog med bolagen.

Dialog med olika företrädare för bolagen sker regelbundet under året genom portföljförvaltare i aktivt förvaltade fonder, hållbarhetsanalytiker, ägarstyrningsansvariga och valberedare utsedda av fondbolaget.

I Sverige deltar vi normalt på bolagsstämmor med egna representanter medan deltagandet i utländska bolag oftast sker genom fullmaktsröstning. Alla beslut om röstning fattas av fondbolaget utifrån Swedbank Roburs Principer för aktieägarengagemang. Inför röstning i främst utländska bolag har vi tillgång till extern analys¹.

Grunden för hållbara och lönsamma bolag är att styrelse och ledning har en bra strategi och god kontroll över verksamheten. Det kräver en professionell och väl sammansatt styrelse avseende kompetens, erfarenhet, mångfald och oberoende. Styrelsens sammansättning är därför en viktig ägarfråga. Valberedningarna säkerställer en systematisk process där styrelsen utvärderas, kompetensbehov identifieras och kravprofiler tas fram. En väsentlig del av Swedbank Roburs ägararbete utgörs av deltagande i valberedningar i svensknoterade bolag. Swedbank Roburs valberedare är anställda eller oberoende styrelseledamöter i fondbolaget. Det kan också vara externa personer som vi har knutit till oss. På vår webbplats finns mer information om i vilka bolag vi deltagit i valberedningen och vilka våra valberedare är.

Swedbank Robur ingår inte i någon fast ägargruppering, men vi anser att samverkan med andra aktieägare i vissa frågor kan förbättra möjligheterna till ett aktivt och effektivt aktieägarengagemang. Det kan till exempel gälla samverkan för hållbarhetsdialoger med bolag inom en viss bransch inom ramen för Principles for Responsible Investments (PRI) eller samverkan med andra institutionella ägare avseende till exempel aktierelaterade incitamentsprogram.

1) Nordic Investor Services och ISS-Ethix

Resultat – påverkan under året

Valberedningar

Swedbank Robur har under många år agerat aktivt i valberedningar för att i styrelserna få en ökad mångfald, jämställdhet och en bra balans av oberoende och beroende ledamöter. Det är också väsentligt att styrelseledamöter har strategisk förståelse för bolagets möjligheter och utmaningar inom hållbarhet och det förändringsarbete som därmed behövs.

Arbetet i valberedningarna sker genom en strukturerad process med utvärdering av befintlig styrelse utifrån bolagets strategi och läge. Valberedningen tar del av bolagets styrelseutvärdering, har egna intervjuer med ledamöterna, tar fram kompetensprofiler för nya ledamöter samt söker brett efter nya kandidater från olika nätverk och med hjälp av rekryteringskonsulter. Vi arbetar löpande med att bredda våra nätverk för att hitta nya styrelsekandidater och verkar för att hållbarhetsaspekter integreras i styrelseutvärderingarna.

Swedbank Robur stödjer Kollegiet för svensk bolagsstyrning ("Kollegiets") initiativ från 2014 om att börsbolagen som helhet ska uppnå jämställda styrelser (i genomsnitt minst 40 procent av det underrepresenterade könet). Vårt arbete i valberedningar har gett resultat

och för oberoende ledamöter är målet i praktiken redan nått. Andelen kvinnor bland de ledamöter som bedömts som beroende till större aktieägare uppgick enligt Kollegiet till endast 18,6 procent vilket minskar utrymmet för valberedningar att nyvälja män om 40-procentsmålet ska kunna uppnås. Kollegiets ambitionsnivå gäller för svenska bolag på reglerad marknad.

Vi deltar även i valberedningar i bolag som inte är noterade på svensk reglerad marknad. Till största delen är det bolag som handlas på handelsplattformar, huvudsakligen First North, där det blivit allt vanligare att införa systemet med valberedningar. Vi har under året också deltagit i ett finskt bolags valberedning. Exklusive dessa bolag, det vill säga för bolag på svensk reglerad marknad, var andelen kvinnor i bolagens styrelse i genomsnitt 38 procent.

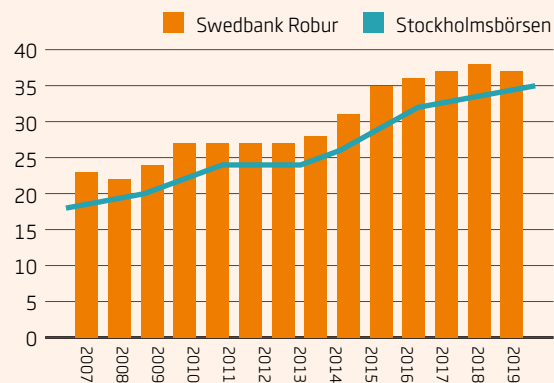
Swedbank Robur har i olika sammanhang tagit upp problematiken med bolag som nyligen kommit till börserna med låg andel eller inga kvinnor alls i styrelsen. Av kontinuitetsskäl är det oftast inte lämpligt att byta ut stor del av styrelsen strax efter en börsintroduktion. Det tar därför flera år att rätta till något som borde varit på plats inför börsintroduktionen.



En viktig fråga är också att få en större mångfald i bolagens ledningsgrupper och på högre chefsnivåer. Det är en fråga vi ofta lyfter med styrelseledamöter i valberedningssammanhang och i dialoger med bolagsledningen. Dessa grupper är också rekryteringsbas för framtida styrelseledamöter.

I utländska bolag, där valberedningarna inte är ägarledda utan oftast ett styrelseutskott bestående av oberoende ledamöter, blir vi ibland kontaktade mer i syfte att informera och förankra förslagen. Vi brukar då föra fram vår generella syn på styrelsens sammansättning särskilt om förslaget innehåller låg andel kvinnor och många ledamöter som inte är oberoende. Under året har vi haft dialog med bland annat Enquest och Henry Schein avseende styrelsens sammansättning.

Andel kvinnor i börsbolagens styrelser



Källa: SIS Ägarservice/Kollegiet för svensk bolagsstyrning

| Valberedningsarbete | 2019 | 2018 | 2017 |
|--|-----------------|------------------|------------------|
| Deltagande i valberedningar, antal | 94 ¹ | 91 | 81 |
| – andel kvinnor i bolagsstyrelser ^{2,3,4} | 37% | 38% | 37% |
| –årlig ökning från start till slutläge | 1 procentenhet | 3 procentenheter | 3 procentenheter |
| Nyvalsandel | 13% | 15% | 17% |

1) Varav 93 i bolag noterade i Sverige och 1 i bolag noterat i Finland.

2) I styrelser där Swedbank Robur deltagit i valberedningen.

3) Valberedningsbolagen varierar till viss del mellan åren. Startläget för respektive år 2017-2019 var i genomsnitt 34%, 35% och 36%, vilket innebär en ökning med: 3 (2017), 3 (2018) och 1 (2019) procentenheter.

4) Inklusive VD om bolagsstämmovald

37%

andel kvinnor
i styrelserna i
våra valbered-
ningsbolag

94

Utsett en
ledamot i 94
valberedningar

13%

nyvalsandel i
våra valbered-
ningsbolag

Dialoger

Utöver valberedningar har vi fört löpande dialoger med bolagens styrelser och ledningar i viktiga bolagsstyrnings- och hållbarhetsfrågor. Många dialoger startar i samband med att styrelsen förbereder förslag till bolagsstämorna vilka de vill förankra med större ägare i god tid före stämman. Under året avsåg dialogerna ersättningsfrågor, främst aktierelaterade incitamentsprogram och kapitalstrukturfrågor samt hållbarhet.

Aktierelaterade incitamentsprogram

Vi har haft dialoger om aktierelaterade incitamentsprogram i cirka 45 bolag. Vår uppfattning är att aktierelaterade incitamentsprogram ska vara prestationsbaserade och utformade så att de stödjer bolagets strategi inklusive hållbarhet och bolagets finansiella mål. De ska leda till ett eget aktieäggande och ge rimliga utfall till deltagarna. I vissa bolag, till exempel i MTG och Pandox, ändrades programmen efter vår dialog. I MTG infördes ett tak för utfall och en begränsning av utspädningen infördes. I Pandox infördes krav på deltagarna att investera i aktier vid utfall i ett långsiktigt kontantbaserat incitamentsprogram. Vi har haft fortsatt dialog med ABB och AstraZeneca om strukturen för incitamentsprogram och vi har sett vissa förbättringar men inte tillräckligt för att kunna rösta för ersättningsrapporterna. I Enquest har vi haft dialog om förändringar i ersättningspolicyn.

Kapitalstruktur

Dialogerna om kapitalstrukturfrågor handlar oftast om i vilken utsträckning styrelsen ska få bemyndiganden att förändra den under året utan att kalla till en extra bolagsstämma. Generellt anser Swedbank Robur att bemyndigande om högst tio procent av aktiekapitalet är en rimlig avvägning mellan styrelsens behov av flexibilitet och aktieägarnas rättighet att emissioner ska beslutas på en bolagsstämma. Vid beslut på en bolagsstämma krävs ett beslutsunderlag om hur emissionslikviden ska användas och där får aktieägarna möjlighet att ställa frågor. Om bemyndigandet omfattar riktade kontantemissioner är det väsentligt att emissionen sker på marknadsmässiga grunder i enlighet med Kollegiets rekommendation om riktade emissioner. Inför årets stämmor har vi haft dialog med cirka 15 bolag avseende nyemissionsbemyndiganden.

Vi har flera fonder med innehav i bolag som är i tidig utvecklingsfas och/eller kommersialiseringsfas. I många fall har dessa bolag ett negativt eller begränsat kassaflöde. De har ett behov av att snabbt kunna skaffa kapital

genom riktade kontantemissioner samt ett behov av att bredda ägarbasen för att klara framtida kapitalbehov och för att få en bättre likviditet i aktien. Vissa av dessa bolag önskar större bemyndiganden än tio procent. Vi kan i vissa fall göra undantag och godkänna större bemyndiganden om synnerliga skäl finns för den situation som bolaget befinner sig i och om det är i linje med bolagets strategi.

MTG föreslog i kallelsen till en extrastämma ett nyemissionsbemyndigande om 20 procent. Efter dialog med oss och andra större aktieägare drogs förslaget tillbaka innan stämman. Andra bolag där vi haft dialog om nyemissionsbemyndiganden är till exempel Oncopeptides, Sivers IMA, SmartEye, Surgical Science, SystemAir och Vicore Pharma.

Hållbarhet

Dialoger som Swedbank Robur har handlar ofta om affärsetik, klimatfrågor, mångfald, säkerhet, bolagsstyrningsfrågor och mänskliga rättigheter. Relevansen för dessa frågor skiljer sig för olika bolag. I år har vi fört dialoger inom ett flertal olika ämnesområden, till exempel om klimat och förnybar energi, avskogning, mångfald, AML samt ansvar inom spelbranschen.

Att minska klimatrisker i vår förvaltning har stått i fokus med flera dialoger under året. Ett forum där vi deltagit i flera klimatrelaterade dialoger är inom investerarsamarbetet Climate Action 100+, där 450 investerare över hela världen, som tillsammans förvaltar 40 biljoner dollar, deltar. Huvudsyftet är att ha dialog med de företag i världen som släpper ut mest koldioxid och förmå dem att vidta konkreta klimatåtgärder. Tydlig organisation och styrning av klimatarbete, minskade koldioxidutsläpp genom hela värdekedjan och tydlig rapportering av resultat är de främsta åtgärderna som investerarna önskar se. Swedbank Roburs hållbarhetsanalytiker har dessutom själva bedrivit påverkan i dessa frågor. Med BP diskuterade vi utsläpp från nuvarande produktion, planer för en klimatstrategi och deras långsiktiga idéer för omställning till produktion av förnybara bränslen. Vi träffade Apple och förde fram synpunkter om utökad rapportering från bolaget om deras klimatrelaterade arbete. Vi har sett genom våra dialoger att de flesta stora nordiska bolag erkänner vikten av Parisavtalet och har fastställt klimatmål i linje med detta.

Läs mer om årets dialoger i vår rapport Hållbara Investeringar, den hittar du på [swedbankrobur.se/hallbarhet](https://www.swedbankrobur.se/hallbarhet)

Röstning på bolagsstämmor

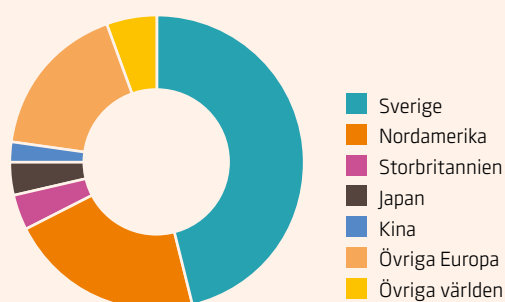
Under året röstade vi på 377 årsstämmor, vilket är en ökning med drygt fem procent jämfört med föregående år och totalt (inklusive extrastämmor) röstade vi på 429 bolagsstämmor. Vi röstade på ett 25-tal marknader varav Sverige var den största marknaden följt av USA, Storbritannien och Japan.

I svensknoterade bolag, där vi ofta är en stor ägare, har vi en nära dialog med bolagen och vi har därmed möjlighet att påverka i avsikt att kunna stödja de slutliga förslaget på stämman. Generellt sett är vi en mindre ägare i utlandsnoterade bolag, vilket inte ger samma möjlighet att påverka förslagen i förväg. Därför är det vanligare att vi i dessa bolag röstas emot styrelsens förslag och att vi oftare röstas för aktieägarförslag. Om det saknas väsent-

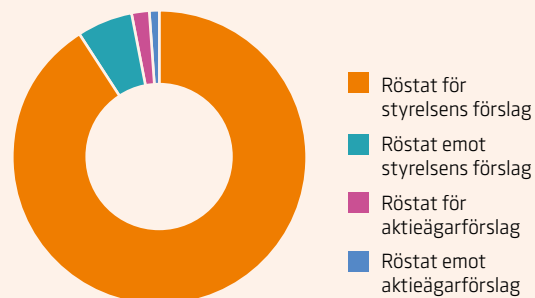
lig information avseende förslag händer det i vissa fall att vi avstår från att rösta på den beslutspunkten. I japanska bolag avstår vi också från att rösta på styrelseledamöter som också är anställda i bolaget om vi anser att det inte finns tillräckligt oberoende i styrelsen.

Aktieägarförslag (shareholder proposals) är vanligt förekommande på amerikanska bolagsstämmor och de kan avse olika områden ofta inom hållbarhet och bolagsstyrning. Förslagen, som ofta är av rådgivande karaktär, utvärderas av oss inklusive eventuella kommentarer från bolaget. Om vi anser att förslaget är relevant och bidrar positivt till bolagets verksamhet samt är i linje med våra principer för aktieägarengagemang stödjer vi förslaget.

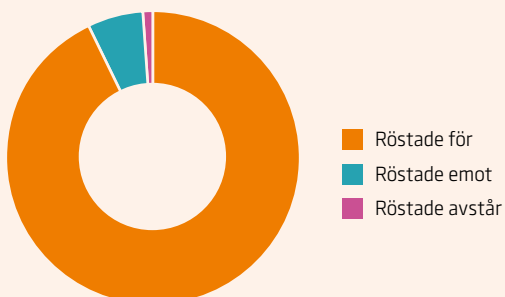
Geografisk fördelning av röstning



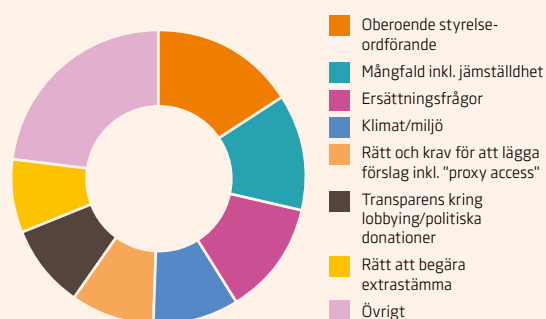
Röstningsbara agendapunkter – styrelse och aktieägarförslag



Röstningsbara agendapunkter – oavsett förslagsställare



Aktieägarförslag som röstats för – per kategori



| Bolagsstämmor | 2019 | 2018 | 2017 |
|--|------|------|------|
| Deltagande på bolagsstämmor | 429 | 424 | 336 |
| varav årsstämmor | 377 | 358 | 297 |
| varav extra stämmor | 52 | 66 | 39 |
| Andel av fondkapitalet direktinvesterat i aktier som vi röstat för | 73% | 74% | 73% |

Likabehandling

På Alphabets bolagsstämma röstade vi för ett aktieägarförslag för att anta en plan för hur utjämningen av röststarka aktier kan genomföras. Bolaget har idag A- och B-aktier med olika röstvärde samt röstlösa C-aktier. Beslutet om att införa röstlösa C-aktier togs på årsstämman 2012. Vi röstade då emot förslaget att införa de röstlösa aktierna men med stöd från grundarnas och ledningens innehav av röststarka A-aktier gick beslutet igenom. Vi anser att alla aktieägare ska kunna rösta på bolagsstämman och att röstsvaga aktier inte ska kunna införas för aktier med samma ekonomiska rättigheter efter att ett bolag börsnoterats.

I Occidental Petroleum och Citigroup gav vi stöd till aktieägarförslag om att sänka gränsen för aktieäggande, från 25 procent till 15 procent, för att kunna kalla till extrastämman. Förslagen fick också stöd av bolagsstämman.

I Storbritannien är det vanligt att styrelsen i börsbolag föreslår förkortad kallelsetid till extrastämmor. Det föreslår aktieägarnas möjlighet att sätta sig in i förslagen och att hinna rösta. Vi röstade därför emot sådana förslag på bolagsstämmor i till exempel Diploma, AstraZeneca, GlaxoSmithkline och Prudential. Vi gav också stöd till aktieägarförslag på bolagsstämmor i amerikanska bolag för att införa lägre gränser för aktieäggande för att kalla till extrastämman, exempelvis i Citigroup, Amazon, Home Depot och Electronic Arts.

Vidare har vi gett stöd till aktieägarförslag som innebär utökade möjligheter för enskilda aktieägare eller grupper av aktieägare att kunna nominera kandidater till styrelsen, så kallad "proxy access". Vi röstade för sådana förslag i till exempel Apple, UnitedHealth Group och JPMorgan Chase.

Styrelse- och revisorsval

Ett fokusområde för oss är styrelsens sammansättning inklusive en bra balans mellan beroende och oberoende styrelseledamöter. I framförallt amerikanska bolag är det fortfarande vanligt att vd även är styrelsens ordförande,

vilket vi inte anser är lämpligt eftersom styrelsen bland annat har till uppgift att utöva kontroll över bolagsledningen. Vi röstar därför nej till vd vid styrelsevalet om så är fallet, vilket vi gjorde i ett 30-tal amerikanska, japanska och franska bolag. Vi har på bolagsstämmor i till exempel IBM, Verizon, Amazon och Facebook även röstat för aktieägarförslag om att styrelsens ordförande ska vara en person som är oberoende till bolaget och bolagsledningen.

På japanska bolagsstämmor har vi avstått från att rösta på ett 70-tal förslag på styrelseledamöter då de var anställda i bolaget och styrelsen som helhet inte uppnår tillräckligt oberoende.

På Swedbanks årsstämma beviljades inte den tidigare vd:n ansvarsfrihet och Swedbank Robur röstade emot att bevilja ansvarsfrihet. Beslutet om röstning fattades av fondbolagets styrelse som består av till Swedbank oberoende ledamöter.

Ersättningar till bolagsledning

Vi röstade nej till de aktierelaterade incitamentsprogrammen i Millicom och Swedish Orphan Biovitrum. Programmen medgav stora tilldelningar och kan leda till stora möjliga utfall samtidigt som de hade låga eller inga prestationskrav.

Vostok New Ventures styrelse betalade ut en stor engångsbonus till vd vilket vi anser att den stämmobeslutade ersättningspolicyn inte medgav. Mot den bakgrunden röstade vi på årsstämman emot styrelsens förslag till ersättningspolicy, aktierelaterat incitamentsprogram samt röstade emot att omvälja styrelsens ordförande. På en extrastämman röstade vi även emot styrelsens reviderade förslag till aktierelaterat incitamentsprogram.

I utländska bolag, främst de amerikanska, röstade vi i många fall emot de ersättningsrelaterade förslagen avseende bolagsledningen. Anledningen är att prestationskraven i de aktierelaterade incitamentsprogrammen har låga, eller saknar, prestationskrav i kombination med generösa utfall.

Kapitalstruktur

Bolagen som fonderna investerat i ska verka för en effektiv kapitalstruktur och ha de finansiella resurser som krävs för att säkerställa och utveckla bolagets verksamhet. Bolagen ska motivera den valda kapitalstrukturen och utdelningspolitiken.

I Storbritannien är det vanligt att bolagens styrelser föreslår att aktieägarna ska godkänna stora bemyndiganden för nyemissionsmandat. Vi anser att stora förändringar i kapitalstrukturen är en ägarfråga varför vi röstade emot ett 15-tal sådana förslag exempelvis i AON och Prudential.

Liksom tidigare år, röstade Swedbank Robur nej till Sagax förslag på bemyndigande eftersom det kan medföra en hög kapitalmässig utspädning för de befintliga aktieägarna. Av samma skäl röstade vi även emot styrelsernas förslag till nyemissionsbemyndiganden på årsstämmorna i Vicore Pharma och Oncopeptides. Efter dialog och en mer utförlig motivering röstade vi på en extrastämma i december för ett utökat bemyndigande i Oncopeptides.

Vi har under året tagit ställning till och röstat för godkännande av strukturaffärer, till exempel förvärv eller avknoppningar. Exempelvis röstade vi på en extrastämma för MTG:s avknoppning av Nordic Entertainment Group (NENT). På Fagerhults extrastämma godkände vi apportionering med anledning av förvärvet av belysningsbolaget iGuzzini illuminazione.

På extrastämma i Celgene godkände vi Bristol-Myers Squibbs förvärv av bolaget liksom vi på en extrastämma i Worldpay godkände att bolaget förvärvades av Fidelity

National Information Services. Vi röstade även för Tietos riktade nyemission till aktieägarna i Evry i samband med att bolaget förvärvades.

Hållbarhet

Under året var det många aktieägarförslag relaterade till hållbarhet och klimat. Vi röstade för förslag med fokus på förbättrad hållbarhets- och klimatrapportering i exempelvis BP, Amazon, Exxon Mobil, Chevron, Alphabet och BHP Group. Förslaget i BP kom från Climate Action 100+, ett investerarinitiativ som Swedbank Robur har undertecknat, och bolagsstämman beslutade i enlighet med förslaget.

Vi har gett stöd till flera aktieägarförslag inriktade på att bolagen ska redovisa skillnader i inkomst mellan anställda män och kvinnor ("gender pay gap"). Kartläggningar och rapporter av detta slag är på väg att bli praxis i USA. Rapporteringen i bolag inom tech-industrin har varit mindre utvecklad trots relativt sett stora skillnader i könsbalansen i dessa bolag. Vi har röstat för förslag om detta i exempelvis Adobe, Intel, Amazon, Microsoft och Facebook.

Offentliga uppköpserbjudanden i svenska bolag

Under året har vi tagit ställning till offentliga uppköpserbjudanden i fyra svensknoterade bolag: Acando, Oriflame, KappAhl och Hemfosa. Vi har, i samband med respektive bud, offentliggjort våra ställningstaganden på vår webbplats. I samtliga fall har vi bedömt buden finansiellt skäliga och rimliga ur aktieägarsynpunkt och vi har accepterat dem.



429

Röstat på 429
bolagsstämmor
i Sverige och
utomlands

Vill du veta mer?

För mer information om hur vi jobbar med ägarfrågor och påverkansarbete, gå in på [swedbankrobur.se](https://www.swedbankrobur.se)

Kontaktperson:

Marianne Nilsson

Chef Ägarstyrning

marianne.nilsson@swedbankrobur.se